

Canvis al mercat laboral a Espanya

En el context actual d'incertesa, un dels aspectes més positius de l'economia espanyola és el bon comportament del mercat laboral. Malgrat una certa pèrdua d'impuls en els últims mesos, es continua creant ocupació a un ritme notable, amb un protagonisme especial de la contractació indefinida, la qual cosa, al seu torn, facilita la reducció de l'atur i de la temporalitat.

D'una banda, l'afiliació a la Seguretat Social ja supera amb escreix els nivells previs a la pandèmia i s'ha instal·lat des de l'abril per damunt de la barrera dels 20 milions (20,18 milions d'afiliats al setembre), mentre que l'atur registrat se situa per sota dels 3 milions, quelcom que no succeïa des del final del 2008 (2,94 milions també al setembre).

Pel que fa a la contractació indefinida, ja venia mostrant, des de la meitat de l'any passat, una acceleració en els ritmes de creixement, però aquesta tendència es va intensificar després de l'entrada en vigor de la reforma laboral, aprovada al desembre del 2021,¹ i molt especialment des de l'abril, quan va finalitzar el període transitori per a algunes novetats contractuals.² Les dades són eloqüents: els contractes indefinits signats en els nou primers mesos de l'any superen els 5,25 milions, la xifra més alta de la sèrie en aquest període i que representa el 37,0% dels contractes signats, percentatge que contrasta amb el 9,0% registrat abans de la pandèmia (mitjana del gener-setembre del 2014-2019).³ Pel que fa als contractes temporals, se'n van signar poc més de 8,9 milions, la xifra més baixa al gener-setembre des del 1999: es redueixen, principalment, els contractes de molt curta durada (penalitzats ara amb cotitzacions més elevades) i els d'obra i servei, que, amb la nova normativa, desapareixen.

En termes d'estoc, el nombre d'afiliats amb contracte indefinit supera els 11,82 milions al setembre, màxim històric i que representa ja el 74,7% dels treballadors inscrits al Règim General, gairebé 13 punts per damunt del que era habitual en els mesos de setembre anteriors a la pandèmia; en conseqüència, la taxa de temporalitat al Règim General es continua reduint fins al 16,9%, 12,5 punts menys que al setembre del 2019.

La reforma laboral és la responsable del boom de l'ocupació?

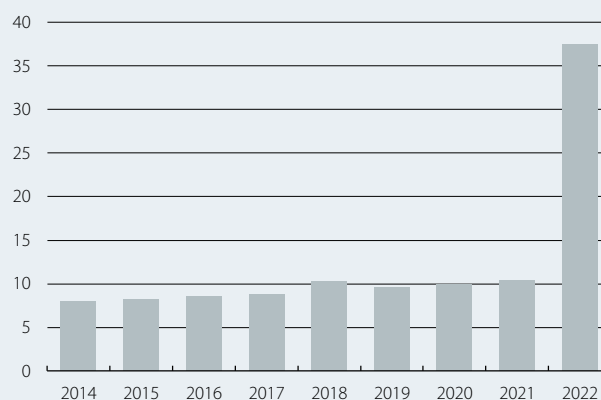
Encara és aviat per extreure conclusions sobre la reforma i sobre el seu impacte sobre el funcionament del mercat laboral, i caldrà esperar a disposar de més informació. En

1. Per a més detalls, vegeu el Focus «[La reforma laboral: un exercici d'equilibris amb el focus en la temporalitat](#)», a l'IM02/2022.

2. Fins al 30 de març, es podien crear contractes temporals amb la normativa prèvia.

3. Per trams d'edat, i amb dades fins a l'agost, el creixement de la contractació indefinida ha estat més intens entre els joves (menors de 25 anys): el 362% en relació amb el 2019, enfront del 226% de la mitjana.

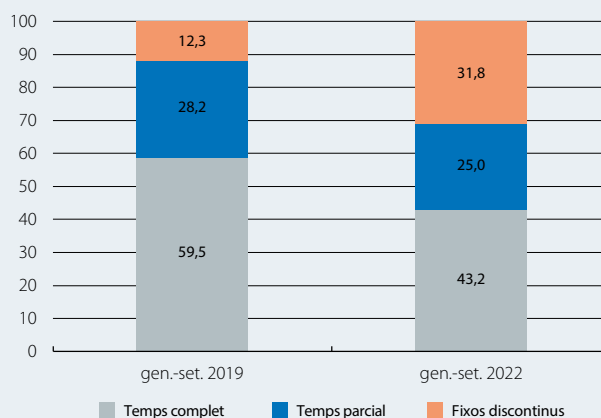
Espanya: contractes indefinits registrats * (% sobre el total de contractes registrats en el període)

Nota: * Dades acumulades des del gener fins al setembre.

Font: CaixaBank Research, a partir de dades del Ministeri de Treball.

Espanya: contractes indefinits per tipus (% sobre el total de contractes indefinits en el període)

Font: CaixaBank Research, a partir de dades del Ministeri de Treball.

primer lloc, assistim a una certa «reclassificació» de contractes: d'una banda, els contractes per obra al sector de la construcció abans es consideraven temporals i ara indefinits; de l'altra, molts contractes temporals es converteixen en fixos discontinus,⁴ ja que, en eliminar-se els contractes d'obra i servei i en reforçar-se la causalitat dels temporals, hi ha activitats que, per la seva estacionalitat, no es poden acollir a una altra modalitat contractual. En aquest sentit, dels contractes indefinits signats fins al setembre, gairebé 1,67 milions van ser fixos discontinus, una xifra mai vista en un període similar i que representa el 31,8% del total (el 12,3% el 2019); per la seva banda, pel que fa als afiliats amb

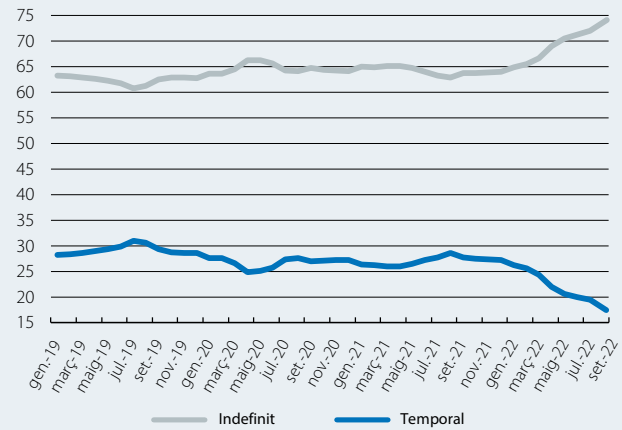
4. El contracte fix discontinu, regulat en l'article 16 de l'Estatut dels Treballadors, és el contracte indefinit en què l'activitat del treballador es desenvolupa de manera intermitent al llarg de l'any, tal com succeeix a les activitats agràries o a les relacionades amb el turisme. Durant els períodes d'inactivitat, aquests treballadors no computen com aturats, sinó com a demandants de feina no ocupats (DFNO), igual que els treballadors en EERTO.

contracte indefinit, els fixos discontinus assoleixen els 896.613 al setembre (el 7,6% del total vs. el 4,3% el 2019). Aquest procés de transvasament continuarà fins que s'hagin extingit per complet els contractes d'obra i servei.

Un aspecte positiu que s'està produint després de l'entrada en vigor de la reforma laboral és la pèrdua de rellevància dels contractes de molt curta durada (set dies o menys): representen el 19,7% dels contractes signats fins a l'agost, en relació amb el 27,2% en el mateix període del 2019. Per sectors, aquests contractes continuen sent utilitzats, principalment, a l'hoteleria, tot i que s'observa un pes inferior: en els vuit primers mesos de l'any, va concentrar el 24,4% d'aquest tipus de contractes, en relació amb el 34,7% del mateix període del 2019; per darrere se situen la indústria manufacturera (el 13% del total) i les activitats artístiques (l'11,5%), tot i que, en els dos casos, augmenten la seva participació en relació amb el 2019 (l'11,8% i el 8,7%, respectivament).

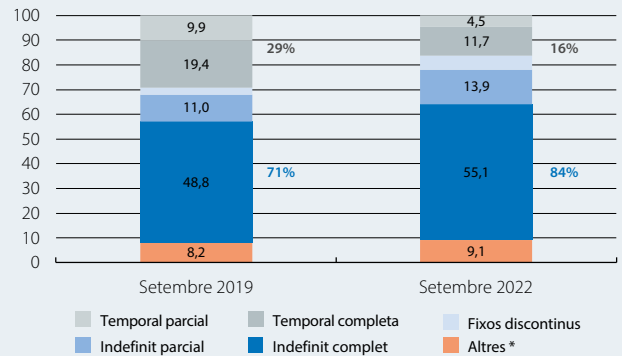
Nuria Bustamante i Sergio Díaz

Espanya: afiliats per tipus de contracte
(% sobre el total d'afiliats al Règim General)

Font: CaixaBank Research, a partir de dades del Ministeri de Seguretat Social.

Espanya: estructura d'afiliats per tipus de contracte i de jornada
(% sobre el total)

Nota: * Aprenentatge, formació, pràctiques, afiliats que no tenen contracte (funcionaris), cuidadors no professionals, programes de formació i pràctiques no laborals en empreses, etc.
Font: CaixaBank Research, a partir de dades del Ministeri de Seguretat Social.